

»Bajeti ya Namna ya Kuanza Ufugaji na Biashara ya Kuku«

Kutathmini mabadiliko katika mifumo ya kuku kunahitaji mbinu tofauti ya kutathmini tija na uzalishaji katika mfumo. Hii inamaanisha kuangalia athari za pembezoni sio mfumo wa jumla.

Mambo muhimu yanayoweza kubadilika katika mifumo ya kuku ni pamoja na; bei za vyakula, bei za vibarua, teknolojia na hali ya afya ya wanyama. Ili kutathmini mabadiliko, tunahitaji kukadiria ongezeko la kando au ziada la pembejeo na matokeo; angalia bei za soko na ufikiaji wa pembejeo na matokeo na ulinganishe faida za chini au za ziada dhidi ya gharama ya chini. Kupanga bajeti kwa sehemu ni chombo kinachotumiwa kutathmini mabadiliko madogo ya muda mfupi. Inategemea gharama na faida za ziada.

Tathmini ya mabadiliko

Uhusiano kati ya pembejeo na matokeo ni ya kiufundi. Matumizi ya rasilimali hata hivyo huathiriwa na bei ya pembejeo na mazao.

Soko la pembejeo na mazao kwa hivyo ni kipengele muhimu cha kutathmini mabadiliko. Mabadiliko yanamaanisha gharama za ziada (gharama mpya au mapato yaliyotangulia). Mabadiliko pia yanamaanisha manufaa ya ziada (gharama iliyohifadhiwa na mapato mapya). Hizi huunda matrix.

Gharama na Mapato

Gharama mpya ni zile zinazohusiana moja kwa moja na utekelezaji wa mradi wa kuingilia kati. Mapato yaliyotangulia ni mapato yanayotolewa kwa kufanya mabadiliko.

Gharama mpya ni zile zinazohusiana moja kwa moja na utekelezaji wa mradi wa kuingilia kati. Mapato yaliyotangulia

ni mapato yanayotolewa kwa kufanya mabadiliko. Gharama ya fursa ya mabadiliko.

Magonjwa ya kuku

Hii ina sehemu kuu mbili; hasara za moja kwa moja zinazojumuisha hasara zinazoonekana kwa mfano wanyama waliokufa na hasara zisizoonekana kama vile mabadiliko ya muundo wa kundi.

Hasara zisizo za moja kwa moja zinahusiana na gharama za ziada za ufuatiliaji, udhibiti na kuzuia, pamoja na upotevu wa mapato. Kulingana na mantiki ya kiuchumi, ikiwa hasara inayoweza kuepukika ni kubwa kuliko gharama ya mabadiliko ya hali ya ugonjwa, uwekezaji huo unastahili.